Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2025-12-03
Diarienummer GBGC-2025-00569

Handläggare
Åsa Borvén
Telefon:0703-723089
E-post: asa.borven@goteborg.com

Yttrande över detaljplan för gång- och cykelbro över Göta älv inom stadsdelarna Nordstaden, Tingstadsvassen och Lundbyvassen

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborg & Co AB;

Yttrande över detaljplan för gång- och cykelbro över Göta älv inom stadsdelarna Nordstaden, Tingstadsvassen och Lundbyvassen godkänns.

Sammanfattning

Stadsbyggnadsförvaltningen har bjudit in till granskning av detaljplan avseende en öppningsbar gång- och cykelbro från Packhuskajen, över Göta Älv, till området vid Hugo Hammars kaj. Syftet med granskningen är att visa det bearbetade planförslag som kommunen har för avsikt att anta och samtidigt ge berörda intressenter en slutlig möjlighet att lämna synpunkter.

Stadsbyggnadsförvaltningen bjöd i augusti 2024 in till samråd om detaljplan avseende gång- och cykelbron. I ett tjänstepersonsyttrande ställde sig Göteborg & Co positivt till de effekter en ny bro kan bidra till för staden och destinationen Göteborg. Bolaget bedömde dock att det var av vikt att förslaget till detaljplan i nästa steg kompletteras med analyser utifrån tre primära områden: konsekvensanalys ur ett näringslivs- och destinationsperspektiv, placering av temporära och permanenta nya kajplatser samt behovet av flexibla öppningslösningar. Tjänstepersonsyttrandet biläggs detta tjänsteutlåtande.

Stadsbyggnadsförvaltningen har nu bjudit in till granskning av detaljplanen. Bolaget bedömer att stora oklarheter kvarstår och att dessa oklarheter sannolikt bidrar till negativa ekonomiska konsekvenser för såväl staden som för besöksnäringsaktörer i området.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I arbetet med stadsutveckling ska Göteborgs Stad, i enlighet med Göteborgs Stads program för destinationsutveckling 2023-2030 på olika sätt ta hänsyn till förutsättningar för besöksnäringens utveckling.

I den lokaliseringsutredning som tillhör granskningshandlingarna lyfter stadsbyggnadsförvaltningen behovet av fortsatt utredning, kartläggning och samverkan med verksamma aktörer i området kring flera sakfrågor. Förvaltningen föreslår

exempelvis att en kartläggning av ansvarsfördelning och finansiering för iordningsställande av nya kajplatser, som ännu inte är genomförd, ska ingå i det fortsatta arbetet. Resultatet av lokaliseringsutredningen tydliggör behovet av ett utvecklat helhetsperspektiv med koordinering och samordning av de många omfattande stadsutvecklingsprojekten i området. Bolaget ser en risk att tillkommande kostnader kommer att ha betydande påverkan på projektets budget. Bolagets bedömning är därför att en mer djupgående finplanering av tidplaner, scenarion och kostnader bör genomföras innan planeringsarbetet fortgår.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bolaget har inte funnit några ytterligare aspekter på frågan utöver den miljöpåverkan som lyfts i förslaget till detaljplan.

Bedömning ur social dimension

En attraktiv destination behöver kunna erbjuda ett varierat utbud av reseanledningar året runt, både för att locka turister att besöka destinationen och för att tillgodose invånarnas önskemål om ett rikt utbud av upplevelser att ta del av lokalt. God tillgänglighet till älven möjliggör nyttjande av skärgården för både invånare och besökare. En av Göteborgs styrkor är närheten till vattnet i alla dess former. Det är en återkommande önskan i dialoger med göteborgarna att få tillgång till stadens vatten i älven, kanalerna, hamnen och skärgården.

Samverkan

Bolaget har, tillsammans med tjänstepersoner på Business Region Göteborg, fört löpande dialog med tjänstepersoner på Stadsbyggnadsförvaltningen och Exploateringsförvaltningen samt deltagit i möten och workshops. Bolaget har även haft en tät dialog med aktörer inom besöksnäringen vars verksamheter påverkas kraftigt av stadsutvecklingen i området, exempelvis Strömma, Skärgårdsredarna och Skärgårdslinjen.

Bilagor

1. Samrådshandlingar: Centrum - Gång- och cykelbro över Göta Älv - Plan- och byggprojekt - Göteborgs Stad
2. Göteborg & Co AB Tjänstepersonsyttrande över förslag till detaljplan för gång- och cykelbro över Göta älv inom stadsdelarna Nordstaden, Tingstadsvassen och Lundbyvassen (utfärdat 2024-07-04, Dnr 0306/24).

Ärendet

Styrelsen ska yttra sig över detaljplan för gång- och cykelbro över Göta Älv inom stadsdelarna Nordstaden, Tingstadsvassen och Lundbyvassen. Granskningsperioden sträcker sig från 12 november 2025 till 13 januari 2026.

Beskrivning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret bjöd i augusti 2024 in till samråd om detaljplan avseende gång- och cykelbro från Packhuskajen, över Göta Älv, till området vid Hugo Hammars kaj. Samrådstiden medgav inte behandling vid ordinarie styrelsemöte i Göteborg & Co. Ärendet hanterades därför som ett tjänstepersonsyttrande vars slutsatser stämdes av med presidiet i Göteborg & Co.

I tjänstepersonsyttrandet ställde sig Göteborg & Co positivt till de effekter en ny bro kan bidra till för staden och destinationen Göteborg. Bolaget bedömde dock att det var av vikt att förslaget till detaljplan i nästa steg kompletteras med analyser utifrån tre primära områden: konsekvensanalys ur ett näringslivs- och destinationsperspektiv, placering av temporära och permanenta nya kajplatser samt behovet av flexibla öppningslösningar.

Stadsbyggnadsförvaltningen har nu bjudit in till granskning av detaljplan gång- och cykelbron. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för en öppningsbar gång- och cykelbro som knyter samman staden över älven, skapar ett sammanhängande och robust gång- och cykelnät som främjar en god stadsutveckling och bidrar till ett hållbart resande. Planen ska säkerställa ett utförande av bron som inte påverkar stadsbilden och kulturmiljön på ett negativ sätt.

Granskningen syftar till att visa det bearbetade planförslag som kommunen har för avsikt att anta och samtidigt ge berörda intressenter en slutlig möjlighet att lämna synpunkter.

Bolagets bedömning

Skärgårdsturer och upplevelser kopplade till sjöfart är en stor del av destinationen Göteborgs unika utbud och nyttjas av såväl besökare som invånare. Det är populära produkter som särskiljer Göteborg från andra besöksmål.

Göteborgs Stads program för destinationsutveckling 2023-2030 visar hur staden ska arbeta för att ge destinationen och besöksnäringen förutsättningar för hållbar utveckling. Programmet uttrycker att Göteborgs Stad ska ta hänsyn till besöksnäringens förutsättningar och beakta besökarperspektivet i arbetet med stads- och platsutveckling, samt att besöksnäringens utbud ska nyttjas för att öka områdens attraktivitet.

I ett tjänstepersonsyttrande över förslag till detaljplan för gång- och cykelbro över Göta älv inom stadsdelarna Nordstaden, Tingstadsvassen och Lundbyvassen (utfärdat 2024-07-04, dnr 0306/24) redovisade Göteborg & Co en positiv inställning till byggandet av en gång -och cykelbro. Bolaget bedömde dock att det saknades relevanta konsekvensanalyser som omhändertar perspektiv som näringsliv, näringslivsutveckling, destinationsutveckling samt attraktionskraft och efterlyste sådana kompletteringar. I föreliggande granskningshandling finns ett antal nya genomförda utredningar som syftar till att omhänderta dessa efterfrågade perspektiv och redogöra för konsekvenser.

Det är bolagets bedömning att stora oklarheter ändå kvarstår, och att dessa oklarheter sannolikt bidrar till negativa ekonomiska konsekvenser för såväl staden som för

besöksnäringsaktörer i området. Bolaget bedömer att ytterligare risk- och konsekvensbedömningar utifrån ett ekonomiskt perspektiv bör genomföras innan planeringsarbetet fortgår.

Förslag till reglering av broöppningar

Bolaget bedömer att konsekvenserna för aktörernas verksamhet kopplat till föreslagna rutiner för broöppning är mer negativa än vad som beskrivs i förslaget. Bolaget ser stora risker för att fördröjningar och väntetider kommer att uppstå. Riskfaktorer som väder, vind, strömmar och trängsel kan utgöra potentiella säkerhetsrisker då fartyg av olika slag ska mötas i passagen vid broöppning. Fördröjningar och väntetider medför försämringar av attraktionskraften hos renodlade upplevelseprodukter och i förlängningen ett minskat utbud av besöksanledningar i och runt skärgården, vilket är ett av destinationen Göteborgs allra starkaste och mest populära besöksmål.

Näringslivs- och destinationsperspektiv

I den samhällsekonomiska analys som presenteras i förslaget till detaljplan bedöms värdet av själva gång- och cykelbron som turistattraktion som marginellt, vilket bolaget instämmer i. Bolaget menar dock att analysen underskattar brons totala negativa påverkan för de aktörer som verkar i området, med uppenbara risker för ett försämrat och mindre attraktivt utbud samt en generellt minskad tillgänglighet till skärgården.

Sjöfartsföretagen som verkar i destinationen är professionella aktörer med lång erfarenhet av besöksnäringen samt av att arbeta i och nyttja Göteborgs hamn med omgivande farvatten. De har i många år arbetat strategiskt och långsiktigt med att utveckla eftertraktade upplevelser och bärkraftiga produkter som tillför något mycket speciellt till destinationen Göteborgs utbud. De fem stora aktörerna Skärgårdslinjen, Börjessons, Ångbåten, Strömma och Bohuslinjen har årligen sammanlagt ca 270 000 passagerare, står för ca 470 arbetstillfällen och en sammanlagd omsättning om ca 172 miljoner kronor (avser enbart biljettintäkter, omsättning av exempelvis mat och dryck ingår inte).

Den samhällsekonomiska analysen som presenteras i planförslaget bygger på ASEK 8, som är Trafikverkets verktyg för att göra samhällsekonomiska beräkningar av infrastrukturprojekt. Modellen är primärt framtagen för analys av nya vägar. Bolaget delar stadsbyggnadsförvaltningens bedömning att det därför blir spekulativt när färjetrafik analyseras genom detta verktyg. Bolaget menar att detta är särskilt sant när det gäller turism/upplevelsesjöfart, vars resande har en annan logik än exempelvis pendlingsresor. Att verktyget är bristfälligt blir tydligt i analysens beräkning av tidsreseförlust, där 20 minuter menas motsvara 43 kr i timmen. Förlusten kan vara lägre än så, men också betydligt högre, beroende på säsong. Turister reser för själva upplevelsen, inte för att minimera restiden mellan två målpunkter, som en pendlare gör. En fördröjning på 20 minuter kan göra att turisten väljer att inte resa alls.

Bolaget bedömer vidare att de verksamhetsanpassningar som aktörerna förväntas göra får större konsekvenser än vad analysen påvisar. Ett genomsnitt över året är missvisande då det rör starkt säsongsrelaterade verksamheter. Under sommarens högsäsong kan fördröjningar påverka stort, medan många av fartygen inte är i drift under vinterhalvåret. Små störningar kan därför ge stora marginaleffekter för turistverksamhet, vilket inte är fallet med andra typer av resenärer.

Bolaget anser därmed att analysen behöver breddas och i större utsträckning ta hänsyn till den logik som gäller för besöksnäringen. Perspektiv som turismsjöfartens unikitet, popularitet, attraktionskraft och betydelse för destinationen behöver vägas in för att analysen ska vara representativ.

Placering av temporära och permanenta nya kajplatser

En förutsättning för att aktörerna inom turistsjöfarten ska kunna bedriva verksamhet är lämpliga kajplatser. Stadsbyggnadsförvaltningen har genomfört en lokaliseringsutredning som syftar till att undersöka möjliga ersättningsplatser för de verksamheter som idag har kajplatser i anslutning till den planerade bron. Utgångspunkten för utredningen har varit behovet av antal meter tillgänglig kaj, vilket bolaget menar inte är tillräckligt för att omhänderta aktörernas förutsättningar för att bedriva verksamhet. I lokaliserings-utredningens rekommendationer och slutsatser lyfter förvaltningen också de osäkerheter som kvarstår kring de föreslagna ersättningsplatserna. Osäkerheterna som pekas ut är flera, bolaget vill särskilt belysa följande:

- **Ersättningsplatsernas möjligheter till erforderlig markservice** som vatten, avlopp, el, avfallshantering, kylförvaring och förråd är varken utredda eller kostnadsberäknade i utredningen. Markservice är en förutsättning för företagens verksamhet och föremål för avtalsstyrd kravställan från staden. Om aktörerna inte motsvarar stadens krav på markservice beviljas inte tillstånd att bedriva verksamhet. Bolaget anser att förutsättningarna för markservice måste vara klargjorda innan ersättningsplatser fastställs för att minska riskerna för omfattande tillkommande kostnader för staden och osäkerheter för aktörernas möjlighet att bedriva framtida verksamhet.

- **Ersättningsplatsernas maritima förutsättningar** är inte praktiskt verifierade. En översiktlig plan är genomförd. Bolaget menar att praktisk verifiering av navigerbarhet, djup, strömmar och sjösäkerhet är nödvändig för att identifiera och bedöma tillkommande kostnader för staden för anpassningar av ersättningsplatserna, både på land och vatten.

- **Pågående och kommande stadsutvecklingsprojekt är många till antalet i området.** Lokaliseringsutredningen tydliggör behovet av förstärkt helhetssyn och koordinerad planering kring samtliga stadsutvecklingsprojekt längs södra Älvstranden. Utredningen räknar upp ett stort antal byggprojekt där tidplanerna är osäkra och preliminära. Det beskrivs vidare att byggnationer längs älvkanterna och nya älvförbindelser påverkar hur kajer och bryggor kan nyttjas för fartyg. Stadsbyggnadsförvaltningen menar att finplanering kan ske först när projektförutsättningar och genomförandetider för de olika byggprojekten i området klarnar. I lokaliseringsutredningen lyfter förvaltningen behovet av fortsatt utredning, kartläggning och samverkan med aktörerna kring flera sakfrågor. Förvaltningen föreslår avslutningsvis att ansvarsfördelning och finansiering för iordningsställande av nya kajplatser ska ingå i det fortsatta arbetet.

Bolaget bedömer att behovet av förbättrad koordinering av tidplaner och beroenden gör att lokaliseringsutredningens förslag på ersättningsplatser innehåller för många osäkerheter och riskmoment.

Göteborg & Co menar att kontinuerlig dialog mellan ansvariga förvaltningar, berörda aktörer, Göteborg & Co och Business Region Göteborg är en förutsättning för det fortsatta arbetet med all detaljplanering i hela området södra Älvstranden. Ett helhetsperspektiv med en koordinering och samordning av de många omfattande stadsutvecklingsprojekten saknas idag. Detta medför osäkerheter som i sin tur bidrar till stora risker för planering av såväl tidplaner som finansiering. Bolaget ser en risk att tillkommande kostnader kommer att ha betydande påverkan på projektets budget.

Peter Grönberg, VD